LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2626

Smål. Vista
m. Skarstad
upptån. 1928

790 (upptecknat i Bogesund) (I.H.)
Per Anna J. Holmström

Påsken.

De brukade elda påskeldar, fast det var mest karuen, som fick elda med det. Drängarna brukade bara gå ut och lilla på och skjuta vid eldan.

Sen skinnte de ut påskakärringar och sköngde på varandra. Jag var med om att göra det en påskdag, så det

p. [M. L.]

Höll på att jä galet jö oss.
Det var en gammal gubbe
uppe ifrån Hälsinge, som var
litet konstig. Han gjörg så fa-
sande bra, men han flöjde
redig med klockaren, utanhan
kunde vara en halv vers efter
ble den röll han i alla fall
på, fick det hog slut. Han bru-
kade sitta på prundimmersida
på klåckaren i kyrkan oh
jö satt vi pojkar också, jö
det var jö ingen, som såg
en där. Men på påskedagen
hog de sig jö att ränga på
konom påskakärringa oh stru-
kar med sumbussan i, så
det blev ett parligt liv uppe på

Forts.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

2828

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Påsken (forts.)

Läkaren, jö det var ju ingen som kunde hälla sig jö skrakk. Men sen var det frå Tyskland, som blev dröda lite böker jö "Skyrkobuller". Den ene jor lill Tyskland jö att skippa betala, men de log ömm, när hön kom hem igen så kan jick sitta ao böterna. Den andre arbetade av dm

790

på Överås i Lyckeås socken.

2929.

Baron de Geer – han var
förmyndare för denne grev-
lå ut böterna för honom.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

J6
30
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ystegillen.

Fär hade alltid alla julkliga yste på kvisten. Bönderna bar till den mjölk, de så köll den, som hade ysted, istället dä gille med mat oh bränvin oh dans. De däi gillena skulde ofta med slagsmål, så de prev mer allt däi vår.

Johannes Skoglund hade alltid såda däi gillen, näi

han hadde i Uddarp. Men han
var ju spelman, så han
skulle ha spelepengar me'.
Nu då blev ungdomen alltid
osams, för alla ville ju mest
då blev de ilska, så det var
någon, som vräkte till och
jag för mycket nu så slutade
de det med slagsmål.

Jag var med på ett
ybegille uppe på Höjden (=
berg som heter så) vid Rå-
linge. Där fick vi ju bränn-
vin me' så vi blev rätt fulla.
Men där var en hel hop
med Munkadalsbor för dokerne
där hade borte i Munkadal
så det var konstigt att dragit för.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ystegillen (forts).

med sig dom heem. Ja, de hadr ju nyölk med sig de som vi andra. - Där blev i alla fall slagsmål av ju se ju var alltid ungdom i Skarstad och Ålnstad osans, så det stod härliga till. Men när vi kom Ålnstadborna gick hem på vart sitt, så skulle de le'a (= prinsarna) öppna ytterdörren och vägen ju att hämtas. Krea-

Lurem pick förkäs ihop nu
de hade ett parligt besvär på
söndagen för att skilja dem
åt. Det blev ju inga skäm-
ning av utan det muntades
mer, för det var många
bondsöner med som ville att
det skulle bli lyst, annars
hade det blivit en dyr affär
för dem.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Dagordningen.

Sommaren:

Frukost fick vi vid 4-5-tiden, innan vi fick ut det var mjölk, bröd, kummost och kräsamos.

Dagmål vid 9-tiden. Det var stekade potater och fläsk och mjölk och bröd. Vi fick aldrig smör men god mjölk.

Middag vid 2-tiden. Soppa,

rotuos kål, ärter.
Åkerbönor vid 4-5-tiden.
Mat-pruknoten.
Vaktvard vid 8-tiden.
Varannan kväll fick vi räg-
mjölsgröt och varannan pota-
tis och fläsk eller sill.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vinderu:
Tröskningen började redan
vid 2-3 tiden och innan dess
fick vi herösamos och det och
bröd ute på lagen.
Då vard innan vi fick
ut åt la'gården.
Middag kl. 12
Åkerbönor när det blev mörkt
Vaktvard vid 6-7 tiden.

Sm. Uppt. 13. Edberg 790 16.

Vista Hd. Ber. Aud. Holmström 96

Gräsgård Sn. F. 1851

1928

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Drängloken.

Nä nie jar Gåde på
Gjuvarp hade både dränga oh
jänga vissa kappar spannmål
som de skulle ha sin julabrän-
vin. Sen dog de den oh jick sillen
borde i bygden oh fick'et bränt.
Oh nä påstuamen kom på
lördagskvällen dog jänga honom
med sig ut till Boden, där hon
hade sin kista oh jar honom en
dryk oh en veckas.

37

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Midsommar.

På Ramsjöholm var det storfint, när midsommarlöjtnant Engström lät plocket på fritt på midsommarafton och sätta upp midsommarstång. Dit kom ungdom från flera bygdeområden och där fick vi bröd och söt mjölksoet och så mycket brännvin vi ville ha. Där

78
38

Sedan midsommarsstängen
gjorde vi klar och lade fyrkel
på oss som "Våga salt" och
dog upp varandra i barnsäng
och dog sinlag.

Framför verandadörren
var det uppsatt ett stort
bord med brännvin och bröd
och pärnjölkost. Där var sådan,
som gick fram fyra pem jäng-
er till bordet och tog supen.
Herrskapet stod alltid på
verandan och såg på, hur
ungdomen roade sig.

Sen på natten dansade
vi på logen i två lag och
till dess fick skalldräcken och
pärtaren ut på mycket brän-

UMEÅ UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Forts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2 Midsommar (forts.)

vid de begåvde jo att ha till
att dela ut åt ungdomen. Nu
sonnna ungdomar skamade
sig i hva fall där, om som
var glada åt bränvinet jo-
skås.

Ett sånt fall pinde löjt-
nant E. vart år, men han
hade själv bränvinet, så det
blev honom inte så dyrt.
Han fodrade upp all drau-

40

40

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

hem på slakttjuren, så han
hade en särskild lägård till
dom. De fick han draga och
rågham, så mamma blev så
full och stinna. Hem kom det
åt skollaklare och slaktade
där i flera dar.

Men löjtnant Eng-
ström fick konkurs sen och dog
under konkursen. Han hade
aldrig tokt på någon lund
förrän han låg på sjukbädden.
Då kallade han till sig kvar-
landen i Ölmeslad (en av de prä-
sten, som dagg Vrtesaus del i Väckel-
serörelsen under senare hälften
av 1800-talet). Han var där i
flera dagar, för de ville han Frts.

4141

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3 Midsommar (forts.)

tala om himmelsfärden. Men
en prikolig herre var han
förstås, det måste en säga.

Ute hos bönderna eller
i byarna hade de inga mys-
säväger undan tagandes tbr-
gärdarna. Men ungdomen
gick på lill Kamp'ståkan och
det åuka ifrån byarna.

4272

Sop och dansade och sjöng hela natten
vi på den tiden, men troligt
hade vi ont vad vingdo-
men där innebar. Jag
tror de började bli på kvällen
på att skaffa sig vingar ti-
vat.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Kusslerі med kåskar.

En landbåndrig i Jukåpiŋ hade en kenstig kuck. Han kunde gå ut ifråu stallen, ock det höll på att nysta åndå, så mean kyrkligt kånde, hur 'de slog av bocken mest skrapau. Sidd i mårkerna kunde de höra, hur det ryktade därinnes. — En gång så de komom fida kråss över kårkeu

ifrån Strand till Jönköping, när han var öppen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En julafton var vi på Kamsjöholm hos baron Tallén – han hyrde övre våningen av Skälberg – som vi stod där framme, kom Skälbergs lenek framkörandes med en skrinda vid lilla kröket. Han hette Andersson den där och han körde med en av vagnshästarna som var så vild, att han gick på hakebenen. Vi skulle just laga oss i ordning för att fara hem, då Andersson sa: "Ska ta två av en mobbe innan I far hem, Karlström. Följ med mig upp!" Ruskarna hade sin kammare på ett garderum på övre.

45

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kusslori med hästar (forts.)

övre våningen. - Andersson bara plågade kommen över skrindan, och hästen skot där vild på han lemde pigga åt luften. "Un ä du la fasande ke å va' vildslås", sa pa. "Ska du slånga kommen på det viset." "Ja kör under kronon I om I kan" svarte han. Och pa på-sköte, men det gick icke ä på fram kronen ete skog, på då

FOLKMINNESARKIV

46.
46

Lillbacka.

När vi hade varit med upp på
husgrunn och hagit gupanu och
sutkit och pratat en god stund
så skod hästen likadant när vi
kom ner som han stod när vi
gick. — Så vag kunde han kus-
la alldit, på ingen av oss hade
dugt till att ha honom till att
stå still (därnere.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
790
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

47

47

Klädersnäss.

Kunde de ha en plädermus, så brukade pojkarna bara in hemne i en krächel och sätta en plugga i hålet, så kom fick dö därinne. Sén fanns det inga möjligheter för en fruntimmer att gå över utan att vätа.

Annars brukade de slå ihjäl en plädermus ma ta

790

blo'n av henne å andingen på en
nädruk eller på rockärmen
eller så. Det gjör de, så att de
skulle få lär med påsemä-
rna.

98.

46

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Småland
Västra härad
Skattelösa
upptecknad år 1928

790

Upptecknad av Bengt Pettersson

49

49

Joh. Alfr. Holmström

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Midsommarsgången.

Man fick inte säga nå-
gonting, den som gått med och
så skulle en gå till tre
korsvägar där det hade pas-
serat lik på alla vägarna.
Då sig de än det ena stället
än det andra som d. v. s. folk
som red på igelkottar, som
skulle vara dom till att
skrämma eller tala. Man kun-

de de liga, så fick de i den tredje körovägen se sin tillkämpade mor tillkämpte. - De gick vanligtvis midsommarafton, men det gick lika bra eller t. o. m. ännu bättre på Helig tredag (Kristi himmelsfärdsdag).

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Min mor talade om, att hon och två flickor skulle gå midsommargången en gång. Och de såg inget förrän de kom till den tredje korsvägen, och skulle vända om på hem igen. Då fick de se tre figurer framför sig precis som i Amma, men då skrek en av dem "Till: te dåt!" och då

Forts.